

Nhớ sao mùi khói đốt đồng

ISSN: 2734-9195 14:55 08/01/2026

Với tôi, quê nhà có làn khói đốt đồng trong buổi chiều chiều. Làn khói nhắc tôi luôn nhớ đến và biết ơn những giọt mồ hôi của cha mẹ và tình làng nghĩa xóm dạy tôi biết thương nhau hơn trong những vụ mùa chẳng trọn vẹn.

Tác giả: **Trà Bình**

Trong sâu thẳm, trái tim mỗi người đều ấp ủ một “tấm vé trở về **tuổi thơ**” - tấm vé vô giá, không gì sánh được. Chỉ cần khẽ nhắm mắt lại, ta như được ngồi trên chuyến tàu ký ức, trở về quê nhà thân thương, nơi có đồng lúa vàng óng trải dài, có làn khói đốt đồng bảng lảng. Làn khói ấy phảng phất mùi ngai ngái của rơm rạ, mùi đất sau mưa nắng và cả mùi nhọc nhằn đã hóa thành mùa màng bội thu.

Tôi nhớ những ngày mùa xưa, trên mỗi thửa ruộng gặt xong, rơm rạ được vun thành từng đống. Khi lửa bén, tiếng nổ lép bép vang lên. Bọn trẻ chân đất chúng tôi thường đứng nép bên bờ ruộng, mắt dõi theo những ngọn khói bốc cao rồi tan vào bầu trời. Làn khói lẫn quần quai mái tóc cháy nắng của cha, qua tấm lưng áo thấm mồ hôi của mẹ, rồi vương vào quần áo chúng tôi thành cái mùi “nhà quê” mà đi xa đến đâu, thoáng ngửi thấy cũng bồi hồi.

Cha tôi ít nói, cha thường tự tay nhóm lửa, rồi bảo, đốt đồng không phải để đốt cái còn sót lại, mà để trả hơi ấm cho đất; rơm rạ hóa tro, tro lại thành phân, mùa sau lúa mới tốt. Tôi vẫn nhớ dáng cha lom khom buộc bó rơm, cẩn thận nhóm lửa ở đầu gió, mắt ánh lên niềm tin vào đất. Bàn tay rám nắng chai sần của cha khi xoa đầu tôi ấm áp đến lạ.

Mẹ tảo tần từ lúc gà gáy tới khi trăng lên, hết phơi rơm, sàng sảy lại vào bếp. Chiều đến, khi ngoài đồng bốc khói, mẹ bung ấm nước trà ra bờ ruộng. Cả nhà quây quần, thêm vài cô bác bên cạnh ghé sang, tiếng chuyện trò rôm rả. Trong khoảnh khắc ấy, dường như cái nhọc nhằn được đặt xuống. Tình thương của người quê nằm trong ấm nước mời nhau, trong vành nón mẹ khẽ nghiêng che nắng cho cha.

Người trong làng cũng vậy, hễ nhà nào đốt đồng, cả xóm lại sang giúp, người kéo rơm, người canh gió, người cầm bẹ chuối dập lửa. Khi lửa dịu, họ ngồi trên bờ ruộng kể chuyện mùa trước mùa sau, truyền lại kinh nghiệm cho nhau.

Ảnh sưu tầm

Có năm bão dồn dập, lúa bị ngã rạp, khói đốt đồng ít hơn, cha lặng lẽ thấp hương rồi ra ruộng. Đêm xuống, gió mang theo cái se lạnh, nhưng trong ánh mắt cha mẹ vẫn ánh lên niềm tin: mùa màng có khi không được như ý, nhưng đất còn, người còn, thì sẽ còn những vụ mùa trĩu hạt.

Rồi tôi lớn lên, đi xa, nhớ sao mùi khói đốt đồng ấy. Ký ức quê nhà lại ùa về nguyên vẹn: thấy dáng cha lom khom nhóm lửa, mẹ ngồi sấy lúa trước hiên nhà, con mèo mướp nằm cuộn tròn trên chiếc nong phơi, bóng bà chậm rãi đi lại nhẩm tính công việc. Người quê không chỉ đếm ngày bằng lịch treo tường, mà bằng nhịp công việc: cấy - chăm - gặt - đốt - gieo. Nhịp công việc ấy nối nhau bền bỉ như một vòng quay không dứt.

Người ta bảo, **quê nhà** là nơi chỉ cần nghe tiếng gà gáy cũng thấy thương. Với tôi, quê nhà còn có làn khói đốt đồng trong buổi chiều chiều. Làn khói nhắc tôi luôn nhớ đến và biết ơn những giọt mồ hôi của cha mẹ và tình làng nghĩa xóm dạy tôi biết thương nhau hơn trong những vụ mùa chẳng trọn vẹn.

Chiều nay, giữa phố xá đông người, tôi ngược nhìn dải mây hoàng hôn bỗng thấy một làn khói mỏng lướt qua. Nhắm mắt lại, dường như vang lên tiếng rơm rạ bén lửa lép bép, tiếng chân người vội vã trên **đồng ruộng** và cả tiếng cười trẻ con xen lẫn giọng mẹ dặn thuở nào: *"Thấy trời sấm tối thì về, kéo sương xuống lại ho"*. Tấm vé tuổi thơ chưa bao giờ lạc mất, mà nó nằm trong khói, trong đất, trong hồn quê của tôi.

Tác giả: **Trà Bình**